

PRISIKĖLIMAS



Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos laikraštis

Sekmadienio katechezė

Dekanas klebonas mons. Vytautas Grigaravičius

Kristaus Motina Marija – Bažnyčios Motina

Katalikai savo maldose Mariją vadina „Bažnyčios Motina“. Šis vardas tinka Marijai, nes ji yra Jėzaus motina ir ypatingu būdu dalyvavo žmonių išganymo darbe, kuris ir šiandien tebesitęsia per Bažnyčią. Šis titulas tinkamai išreiškia jos dvasinę motinystę tikinčiųjų gyvenime ir taip pat dvasinę Mariją kaip krikščioniškųjų dorybių pavyzdį, kuriuo Bažnyčia turėtų vesti žmones.

Marijos vaidmuo Bažnyčioje yra neatskiriamas nuo jos vienybės su Kristumi, tiesiog iš jos išplaukia. Šis Motinos ir Sūnaus bendravimas išganymo darbe aiškiai matomas nuo pat Kristaus pradėjimo iki pat Jo mirties ir ypač ryškūs Jo kančios metu. Marijos sutikimas būti Dievo Motina reiškė, kad ji sutiko būti su Juo iki pat kryžiaus aukos. Tiesa, iš pradžių ji to gerai nesuprato, bet žodžių „Tebūnie man“, ištartų Apreiškimo metu, niekuomet neatsiėmė, o jai stovint prie kryžiaus tie žodžiai įgijo giliausią prasmę. Nuoširdžia ir pasiaukojama meile ji, nors ir su skausmu, priėmė savo Sūnaus kančią ir mirtį dėl pasaulio atpirkimo. Jėzui išėjus į dangų, Marija buvo tarp mokinių, besirenkančių su apaštalais melstis. Tad Marija buvo su Bažnyčia nuo pat pirmųjų jos dienų. Drauge su apaštalais ir keliomis moterimis „matome Mariją taip pat meldžiančią ateiti Šv. Dvasiai, kuri Apreiškimo metu jau buvo pridengusi ją savo šešėliu“ (LG 59).

Marijos žemiškajam gyvenimui pasibaigus, ji vėl susitiko su savo Sūnumi. Marija buvo paimta į dangaus garbę su kūnu bei siela ir Viešpaties išaukštinta kaip visatos Karalienė, kad taptų dar artimesnė savo Sūnui. Ten ji jau dalyvauja savo Sūnaus prisikėlimo garbėje, pranokdama būsimą visų Jo kūno narių prisikėlimą.

Marijos dangun paėmimas, kaip ir kitos jai skirtos ypatingos malonės ir privilegijos, jai suteiktos per Kristaus išganingos meilės nuopelnus, neišskiria Marijos iš atpirktosios Dievo tautos, bet dar artimiau ją sujungia su kiekvienu

mūsų. Ji mums yra tikros vilties ženklas, kad esame kviečiami patirti Kristaus garbės pilnatvę. Marija yra Bažnyčia ir žmonijai pavyzdys kelyje į dangų. Savo klusnumu, tikėjimu, viltimi ir karšta meile ji kaip niekas kitas bendradarbiavo su Išganytoju, kad sugrąžintų sieloms antgamtinį gyvenimą. Todėl ji yra ir mūsų malonės gyvenimo Motina. Ši Marijos motinystė tęsiasi nuo Apreiškimo, nuo ištikimybės po kryžiumi iki tol, kol visiems laikams taps tobuli visi išrinktieji. Paimta į dangų, ji nenustojė vykdyti šios išganingos pareigos, bet, visokeriopai mus užtardama, ir toliau parūpina amžinąjį išganymą laiduojančių dovanų. Todėl Bažnyčia į Mariją kreipiasi kaip į Užtarėją, Pagalbininkę, Rėmėją ir Tarpininkę.

„Motina Marija“ – tai visiems katalikams brangus Marijos kreipinys. Ji yra visos žmonijos dvasinė Motina. Tačiau ypatingu būdu ji yra Motina visų tikinčiųjų, kurie iš tikrųjų yra Bažnyčios nariai. Dėl to ji yra vadinama „Bažnyčios Motina“. Vatikano II Susirinkimas, kalbėdamas apie Marijos dvasinę motinystę, pasinaudojo šv. Augustino žodžiais, kad ji yra „aiškiai Kristaus narių motina, nes savo meile padėjo tikintiesiems gimti Bažnyčioje, o jie yra Kristaus, Bažnyčios galvos, nariai.“

Marija, įkvėpta glaudžios vienybės su Sūnumi, savo meile apima visus žmones ir visus jų reikalus. Ji rūpinasi, kad Jėzaus išganomasis darbas būtų tobulai įvykdytas. Štai kodėl po Jėzaus ji yra laikoma visų malonių tarpininke. Nors būtų klaidinga manyti, kad būtinai reikia melstis Marijai, norint būtų išganytam, tačiau, neprašant jos užtarimo, praleidžiama vertinga proga gauti malonę augti Kristuje.

Bažnyčia visada reiškė pagarbą Marijai, o tikintieji nuolat rodė jai pamaldžią meilę. Tačiau pamaldumas Marijai „iš esmės skiriasi nuo garbinimo kultu“ (LG 66), kuris reiškiamas vien tik Dievui. Marija, nors ir Dievo Motina, yra tik

Mielosios mamos,

Motinos dienos proga sveikiname visas parapijos mamas. Te suteikia Jums dangiškasis Tėvas sveikatos ir Šventosios Dvasios stiprybės atliekant skirtą misiją gimdyti, auginti bei katalikiškai auklėti savo vaikus. Telydi Jūsų šeimas ramybė, santarvė ir meilė.



kūriny, kaip ir kiti žmonės. Todėl reikia vengti tiek Marijos kulto perdėjimo, tiek ir numenkimo. Asmeninis pamaldumas Marijai turėtų remtis Bažnyčios liturgijoje teikiamomis formomis.

Marija yra Bažnyčios atvaizdas ir pavyzdys visiems, kurių uždavinys Bažnyčioje yra talkinti Jėzaus išganymo darbe. Ji yra mums nuolatiniis padrašinimas, kad mūsų krikščioniškas šventumas augtų ir bręstų.

Gegužė – Marijos pagerbimo mėnuo

Nuo seno Lietuvos bažnyčiose ar tikinčiųjų namuose vakarais vyksta gegužinės pamaldos: prie išpuošto Marijos altoriaus ar paveiklo susirinkę žmonės gieda Marijos litaniją ir jai skirtas giesmes. Gegužės mėnesio pamaldos yra labai sena religinė praktika: jau XII amžiuje užtin-kami aiškūs gegužinių pamaldų pėdsakai Ispanijoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje. XVIII amžiuje Italijoje šv. Pilypas Nėris pradėjo rengti gegužines pamaldas, panašias į dabartines. Apie 1840 metus jos įsigalėjo Vokietijoje, Lenkijoje bei Lietuvoje ir ypač greitai ėmė plisti, kai popiežius Pijus VII joms skyrė atlydus.

Manome, kad mūsų skaitytojai gegužinių pamaldų metu galės dar giliau įsijausti į Marijos litaniją, perskaitę šį jėzuito kunigo Mindaugo Malinausko straipsnį, kurį perspausdiname iš interneto dienraščio BERNARDINAI/Bernardinai.lt 2006-05-22/.

Mindaugas Malinauskas SJ

Marijos litanija

Istorija

Marijos litanija, kuria jau XII amžiuje buvo meldžiamasi, kilo iš Visų šventųjų litanijos. Jau IX amžiuje visų šventųjų litanijoje buvo minimi trys Marijos titulai: Šventoji Marija, Dievo Gimdytoja ir Mergelių Mergelė. Bėgant amžiams išigalėjo paprotys Visų šventųjų litanijoje kreiptis į Mariją vis naujais titulaus, kol galiausiai susiformavo savarankiška Marijos litanija. Labiausiai paplito dvi Marijos litanijos: Venecijos ir Loreto, pastaroji yra mums dabar gerai žinoma. Paprastai litanija kalbama gegužės mėnesį, ne tik privačiai, bet ir viešai savarankiškai. Svarbiausia Marijos litanijos dalis yra kreipiniai į Mariją, paminint jos titulus.

Trys įvardiniai kreipiniai

Šventoji Marija. Marijos hebraiškas vardas *Mirjam*, kuris kildinamas iš egiptietiškos šaknies (mry), reiškia Dievo palaimintąją, Dievą mylinčią ir Dievo numylėtinę. Visa litanija žvelgiame į Mariją, kurią Dievas vardu pašau-

kė, nes Dievas jai ir kiekvienam žmogui paruošė nuostabų meilės planą.

Šventoji Dievo Gimdytoja. Jėzus savo dieviška prigimtimi gimė prieš amžius iš Tėvo, Šventosios Dvasios galia susivienijo dieviškoji ir žmogiškoji prigimtis Jėzaus Kristaus asmenyje ir gimė iš Marijos. Jėzus Kristus gimė iš Marijos ne vien kaip žmogus, tarsi vėliau būtų tapęs Dievu, bet ir kaip Dievas. Šią tiesą patvirtino Bažnyčios ekumeninis susirinkimas Efeze (431).

Šventoji Mergelių Mergelė. Šv. Augustinas sako, jog Marija buvo Mergelė Jėzaus pradėjimo metu, Mergelė gimdymo metu, Mergelė iki savo mirties. Tai reiktų suprasti ne fizine, bet Dievui pasišventimo prasme. Marijos šventumas susietas su jos mergyste.

Dvylika Kreipinių į Mariją kaip Motiną
Šie titulai labiau išplėtoja Marijos kaip Dievo gimdytojos suvokimą.

nukelta į 2 p.

atkelta iš 1 p.

Motina Kristaus. Visas Naujasis testamentas liudija apie Jėzų kaip Kristų (gr. *Christos* pateptasis), išganymo tarpininką ir mesijinių pranašysčių išpildytoją. Vyriausiojo kunigo paklaustas, ar jis Kristus, Dievo Sūnus, Jėzus atsakė teigiamai (plg. Mk 14,61). Kadangi Dievo Sūnus Kristus priėmė žmogystę iš Marijos, ji pagrįstai vadinama Kristaus Motina.

Motina Bažnyčios. Bažnyčia suprantama kaip tikinčiųjų gimdytoja, todėl kiekvienas jos narys turi turėti motinišką užduotį kitam jos nariui. Šiame kontekste Marija yra dvasinė krikščionių, o tai yra Bažnyčios Motina. Tai patvirtindamas Jėzus pavedė Jonui Mariją kaip motiną. (plg. Jn 19,27)

Motina Dievo malonės. Visos Dievo malonės pasirodė Kristuje. Marija laisvai pritarė Kristuje išsipildančiam Dievo planui ir dėl to gali būti vadinama Dievo malonės Motina.

Motina tyriausioji, skaisčiausioji, nepalytėtoji, nesuteptoji. Šie titulai išreiškia tai, kad Marija neturėjo jokios nuodėmės. Amžių eigoje buvo sunku rasti vieną titulą tai išreikšti. Tik būdama Marija pilna malonės galėjo būti ir tyriausioji, skaisčiausioji, jokios nuodėmės nepaliesanti ir nesutepta.

Motina meilingoji. Šis titulus lotyniškai reiškia, jog Marija yra verta meilės (lot. *amabilis*). Malonė joje yra kai kas gražas, patrauklaus ir mylėtino.

Motina stebuklingoji. Šis titulus lotyniškai reiškia, kad Marija yra nuostabos verta Motina (lot. *admirabilis*), būtent dėl jai suteiktų malonių santykių su savo Sūniumi.

Motina geroji patarėja. Elžbietos žodžiais tariant, Marija yra palaiminta, nes patikėjo (plg. Lk 1,45). Ši savybė lydėjo ją kiekvienoje jos gyvenimo valandoje, net kai ji buvo savo Sūnaus kančios ir mirties akivaizdoje. Dėl to ji yra geroji patarėja visiems, kurie bandomi kančioje.

Motina Sutvėrėjo. Kūrinijos Sutvėrėjas yra Dievas švč. Trejybė, kurio kiekvienas asmuo pilnai dalyvavo kūrime, taigi ir Dievo Sūnus, Žodis, per kurį viskas atsirado (plg. Jn, 1,3) ir kuris gimė iš Marijos.

Motina Išganytojo. Marija pritarė išganymo planui, išsipildančiam jos sūnuje Jėzuse Kristuje, kuris ant kryžiaus paaukojo savo žmogystę žmonių išganymui.

Šeši kreipiniai į Mariją kaip Mergelę
Šie Marijos titulai išplėtoja Marijos kaip Mergelės supratimą.

Mergelė išmintingoji. „Pagarbi Viešpaties baimė – išminties pradžia“ (Ps 111,10) Marija parodė savo visišką atsidavimą vykdyti visa, ko Dievas iš jos nori, taip išreikšdama visišką pagarbą Dievui (Dievo baimę) ir tuo pačiu išmintį. Ji kaip išmintinga mergaitė pasirengusi laukė Viešpaties nurodymų (plg. Mt 25,1-13).

Mergelė garbingoji ir šlovingoji. Šiuos titulus pagrindžia Evangelija Marijos giesmėje: „Štai nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos“ (Lk 1,48b) arba Elžbietos žodžiuose: „Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų...“ (Lk 1,42).

Mergelė galingoji. Visa galybė ateina iš Dievo. Marija yra galinga savo užtarimu pas Dievą. Bažnyčia tiki šia jos iš Dievo gauta dovana dėl jos ypatingos vietos išganymo istorijoje.

Mergelė maloningoji. Dievas savo valdoviškąją galingumą ir maloningumą išreiškia ma-

žesniųjų pasigailėjimu ir pasirengimu padėti. Šiame kontekste Marijai patikėtas užtarimas ir solidarumas žmonėms geriausiai išreiškia jos maloningumą.

Mergelė ištikimoji. Šis titulus duoda nuorodą į Mergelę tarnaitę: „Marija prabilo: Štai aš Viešpaties tarnaitė“ (Lk 1,38). Tai reiškia, kad Marija priklauso Dievui ir yra visiškai pasirengusi ištikimai jam tarnauti.

Trylika simbolinių kreipinių į Mariją
Teisybės paveikslas. Šis titulus lotyniškai reiškia Teisingumo veidrodį, atspindį (lot. *Speculum iustitiae*). Marija savo gyvenimu atspindi Dievo teisingumą, palankų žmonėms.

Išminties sostas. „Jėzus yra Dievo išmintis“ (1 Kor 1,24), o Marija, būdama jo Motina, yra išminties sostas.

Mūsų linksmybės priežastis. Šis titulus taip pat apibūdina Mariją kaip mūsų džiaugsmo priežastį. Jos gyvenimas, Jos „tebūnie“ parodė, kas yra malonės gyvenimas ir išganymas ir kaip reikia saugoti visus įvykius kaip Dievo ženklus savo širdyje, o tai krikščionims teikia džiaugsmo.

Dvasios indas. Lotyniškai šis titulus reiškia Dvasios taurę. Dievo Dvasia pripildė Mariją, nes rado ją tinkančią būti Motina Dievo Sūnui. Marija yra atvira taurė, per kurią žmonėms padovanotas džiaugsmas.

Garbės indas. Šis titulus gali reikšti brangų, garbingą indą, nes Marija pilnai priėmė Dievą į save. Čia galima išvėgti ir Eucharistijos bruožų.

Istabusis maldingumo indas. Šis titulus reiškia ir atsidavimo indą Dievui. Marija taip atsidavė Dievui, kad šis joje tapo matomas.

Paslaptingoji rozė. Šis titulus kyla iš suvokimo, jog rozės šaknis yra žydu tauta, jos želmuo yra Marija, o žiedas Jėzus.

Dovydo bokštas. Šis titulus kyla iš suvokimo, jog Marija yra bokštas, saugomo ir garbės įvaizdis, o Jėzus yra tikrasis Dovydas, karalius ir Dievo numylėtinis.

Balčiausiasis bokštas. Šis titulus kildinamas iš Giesmių giesmės knygos: „Tavo kaklas tarsi dramblio kaulo bokštas“ (Gg 7,5). Tai išreiškia Marijos kilmingą skaistumą. Moderniais laikais šis simbolis dar išreiškia intelektualumą.

Aukso namai. Šis titulus reiškia vertingus namus, kuriuos Dievas pašventino savo Sūnui apsigyventi. Tai galėtų būti ir nuoroda į Tabernakulį, kuriame laikomas švč. Sakramentas, arba į Marijos ypatingą vietą Eucharistijos šventime.

Sandoros skrynja. Šis titulus išreiškia Dievo artumo garantiją ir sandorą su savo žmonėmis. Marija, kaip sandoros skrynja, turi savyje ne Aarono žaliuojančią lazda, bet Jėsus šaknis ugilį Jėzų; ne dukymos maną, bet dangiškąją Duoną; ją dengia ne cherubimai, bet pati Dievo Dvasia.

Dangaus vartai. Šis titulus išreiškia tai, jog Marija tapo vartais, per kuriuos Dievas atėjo į šį pasaulį, taip pat Marija savo paklunsumu nuėjo kelią, kuris veda į amžinybę, ir šį kelią parodė žmonėms.

Aušros žvaigždė. Šis titulus išreiškia Marijos tyrumą ir išrinktumą, jis spindi tamsoje savo dorbėmis.

Keturi kreipiniai į Mariją kaip pagalbininkę varguose

Kaip Ieva buvo vargų tarpininkė, taip Marija pagalbos tarpininkė.

Ligonų sveikata. Marija yra toji, kuri užjaucia varginamuosius ligoje, nes pati praėjo

kančių kelią. Per ją ir su ja galima prašyti sveikatos dieviškąjį Gydymo kitiems ir sau.

Nusidėjęlių gynėja. Marija būdama be nuodėmės, šia savo malone lieka arti nusidėjęlių ir padeda išbristi iš nuodėmių.

Nulūdusiųjų paguoda. Marija, būdama pilna Šventosios Dvasios, nes patiko Dievui, yra žmonių bendrystėje ir meldžia, kad ir šie būtų pripildyti Džiaugsmo Dvasios. Marijos žodžiai teikia paguodą: „[Elžbieta sušuko] Štai vos tik tavo pasveikinimo garsas pasiekė mano ausis, šoktelėjo iš džiaugsmo kūdikis mano išciose“ (Lk 1,44).

Krikščionių pagalba. Popiežius Pijus V oficialiai įvedė šį titulą kaip padėką už krikščionių pergalę prieš turkus prie Lepanto (1571), nors neoficialiai šis titulus buvo ir anksčiau minimas.

Aštuoni kreipiniai į Mariją kaip dangaus gyventojų Karalienę

Marijos karališka garbė neprilygsta Išganytojo karališkajai garbei, tačiau Marija yra geriausia Išganytojo padėjėja ir mokinė.

Karalienė angelų. Marijos garbė yra prakilnesnė nei visų angelų garbė danguje.

Karalienė patriarchų. Marijos ištikimybė Dievui yra didesnė nei patriarchų.

Karalienė pranašų. Marijos viltis didesnė nei pranašų. Marija nepabūgo net savo Sūnaus kryžiaus kančios akivaizdoje pasikliauti Dievu ir viltis prisikėlimu.

Karalienė apaštalų. Marijos tikėjimas yra tvirtesnis nei apaštalų.

Karalienė kankinių. Marijos tvirtumas ir ryžtas varguose yra stipresnis nei visų kankinių.

Karalienė išpažinėjų. Marijos dorybių siekimas yra karštesnis nei visų išpažintojų.

Karalienė mergelių. Marijos skaitumas tyresnis nei visų mergelių.

Karalienė visų šventųjų. Marija yra šventesnė nei visi šventieji. Marija – Tėvo dukra ir Šventosios Dvasios šventovė gausiau apdovanojama malonėmis nei bet kuris žemės ir dangaus kūrinys, todėl ji gali visiems padėti eiti Dievo dovanojamu šventumo keliu.

Penki kreipiniai į Mariją kaip Karalienę dėl jos asmeninių savybių

Karalienė be gimtosios nuodėmės pradėtoji. 1854 metais popiežius Pijus IX iškilmingai paskelbė, jog Marija nuo pat jos (ne Kristaus) pradėjimo ypatinga Dievo malone dėl Kristaus nuopelnų buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės.

Karalienė į dangų paimtoji. 1950 metais popiežius Pijus XII iškilmingai paskelbė, jog Marija savo gyvenimo pabaigoje su siela ir kūnu buvo paimta į amžiną Dievo garbę.

Karalienė šventojo rožinio. Popiežius Leonas XIII 1883 metais įtraukė šį titulą į Marijos litaniją, dėkodamas Dievui už tai, kad krikščionys Marijos užtarimu sulaukė tiek daug malonių, melsdamiesi rožinio malda.

Karalienė šeimos. Marija yra šeimos motina ir auklėtoja. Marijos ir Juozapo šeimoje gimė ir augo Jėzus. Ji priima visas šeimas į savo šeimą ir saugoja jas, ji yra visoms šeimoms artima ir pavyzdys. Popiežius Jonas Paulius II įtraukė šį titulą į Marijos litaniją.

Karalienė taikos. 1917 metais popiežius Benediktas XV, kuris dėjo visas pastangas sustabdyti karą, įtraukė šį titulą į Marijos litaniją ir paragino nuolat prašyti taikos iš šios Karalienės. Tikroji taika ir ramybė prasideda žmogaus širdyje, kai šis atsigręžia į Dievą. Tam padeda Marija.

Gegužės 7 – Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena

Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas

Serganti žiniasklaida

Lietuvių tautai nuo seno įprasta pagarbą spausdintam žodžiui. Dėl spaudos tūkstančiai lietuvių paaukojo savo gyvybę, laisvę, sveikatą... Spausdintas žodis jiems dažnai būdavo brangesnis už gyvybę, nes dauguma lietuvių visada tikėjo, kad tas žodis ne mažiau teisingas,

kai ir pats Šventasis Raštas. Buvo vertinamas ir žodis, nuskambėjęs per radiją ar televiziją.

Žiniasklaida labai vertina ir visa Katalikų Bažnyčia. Jos įtaka žmonėms labai rūpi Bažnyčiai. „Bažnyčia žino, kad socialinio bendravimo priemonės, tinkamai naudojamos, labai naudin-

gos žmonijai, nes labai padeda žmonių tobulinimui“ (II Vatikano Susirinkimo dekretas apie socialinio bendravimo priemones, 2).

Dėkoju Dievui, kad Lietuvoje yra daug geros žiniasklaidos. Tai ne vien religinė spauda, religinės radijo ir televizijos laidos, bet ir kultū-

riniai laikraščiai ir žurnalai, kultūrinės laidos per radiją ir televiziją.

Bažnyčia nurodo geros žiniasklaidos kriterijus: „Suprantama, žmonių visuomenė turi teisę į informaciją. Tačiau teisingas šios teisės naudojimas reikalauja, kad informacija visada būtų teisinga ir išsami, padori ir pritaikinta, būtent, kad šventai saugotų moralės dėsnius ir žmogui priklausančias teises bei jo orumą, tiek žinias renkant, tiek ir jas skelbiant, nes ne kiekvienas žinojimas yra naudingas“ (ten pat, 5).

Atrodo, kad šitų kriterijų nesilaikant žiniasklaidos reitingai dabar katastrofiškai smunka. Susidomėjęs klausiausi apie tai diskusijų laidoje „Žiniasklaidos anatomija“ per „Žinių radiją“ š. m. balandžio 15-osios vidurdienį. Pagalvojau: ne, neturiu teisės būti abejingas šios problemos akivaizdoje! Man ir mano tikintiesiems, su kuriais pasikalbu, skaudu, kad viešai tariamas ir rašomas žodis taip dažnai nuvertinamas.

Jau prieš septynerius metus bandžiau Šiluvos atleidų metu kalbėti minioms apie lietuvių žiniasklaidos degradavimą, nors tada dar ji reitinguose užėmė pirmąją vietą... Jau tada „Naujajame židinyje“ (2000 m., Nr.6) patyręs žiniasklaidos analitikas Kęstutis Girmius rašė: „Lietuvos žiniasklaidai išgyvena didelę krizę. Ji bulvarėja, vis mažiau rūpinasi pateikiama informacijos tikslumu. Sąjūdžio laikais kilę lūkesčiai nepasiteisino – spaudos suklestėjimas baigėsi nuosmukiu. Akivaizdūs žiniasklaidos trūkumai – perdėtas dėmesys smurtui, seksui, sportui, paviršutiniškumas, sensacijų vaikymasis“. Tuo metu visus mus sukrėtė „Lietuvos ryte“ neva mediko patyčios iš sergančio tokio švento Popiežiaus Jono Pauliaus II. K. Girmius tada klausė: gal tokia informacija tikėtų balandžio 1-ajai? Gal? Dieve mano, populiariausiu save laikantis leidinys vargiai tinka balandžio 1-osios melui ar pokštams! – kalbėjau aš tada. Baisu ir tiesiog skauda širdį. Juk tuo visko juodinimu, tik blogio ieškojimu užkrečiama visa tauta. Tada sakiau, kad būtina melstis už žiniasklaidą, keliais eiti apie altorių Šiluvoje...

Visada raginu tikinčiuosius melstis už žiniasklaidą. Ir visa Katalikų Bažnyčia turi specialią maldų už informacijos priemonės dieną (II Vatikano Susirinkimo dekretas apie socialinio bendravimo priemones, 18). Nes „Bažnyčia taip pat žino, kad žmonės gali socialinio bendravimo priemones panaudoti prieš dieviškojo Kūrėjo valią ir nukreipti savo pačių žalai, ir todėl motiniškai sielojasi dėl nuostolių, kurie dažnai kildavo dėl netinkamo jų naudojimo“ (ten pat, 2).

Šiandien vėl bandau į tą problemą pažvelgti per žiniasklaidos ir Bažnyčios bendravimą. Nes pastebimas ypatingas dalies sparčiai bulvarėjančios žiniasklaidos dėmesys tikriems ir tariamiems dvasininkų nuopuoliams (kaip tai taikliai pažymėjo Kauno arkivyskupas savo velykiniame laiške). Matau kelias priežastis.

Žiniasklaidoje įrodinėjama, kad dėl visko kalta celibatas. Vokiečių publicistas Peteris Sewaldas sako: „Niekas taip nesitūnina žmonių kaip celibato klausimas“ (Šv. Tėvas Benediktas XVI, tada kardinolas Josephas Ratzingeris „Žemės druska“ 206 p., toliau nurodomi šios knygos puslapiai). Kardinolas J. Ratzingeris atsako: „Turime suvokti, kad celibato krizės laikai yra ir santuokos krizės laikai. Juk šiandien susiduriame ne tik su celibato laužymu – pati santuoka, kaip visuomenės pamatas, darosi vis trapesnė... vis labiau naikinama... Panaikinę celibatą, praktiškai tik susidurtume su nauja išsiskyrusių kunigų problema. Evangelikų Bažnyčiai tai ne naujiena... Jei viena ištikimybė nebeįmanoma, tai nebelieka nė kitos“ (209). „Tikrasis klausimas yra tikėjimo krizė, o dėl vadinaimojo atpanojimo (nuo celibato) negautume nei geresnių, nei daugiau kunigų, tik bandytume nuslėpti tikėjimo krizę“ (211).

Pirmiausia aišku: reikia, „kad kunigai šviestų kaip Kristaus švyturiai“ („XXI amžius“ 2007

m. kovo 23 d.), kunigas - tikinčiųjų dvasios vadas, turi būti itin pavyzdingas. Gal todėl žurnalistai taip jautriai reaguoja į kunigų suklydimus? Gal žurnalistams tiesiog baisu, kai kunigo rūbą suteršia nuodėmė?

Bet kunigų dvasios katastrofos ar tragedijos – tik išimtis. Žurnalistai visoje Lietuvoje randa vos keletą kunigų tikrai ar tariamai įsvėlusių ir nuodėmę, tai sudaro vos 0,5-1 % kunigijos. Daugių daugiausia tokių galima rasti 5-7 %, tuo tarpu santuokos priesaiką sulaužo bene 72 %. Jei nuodėmė, celibato laužymas, nejautrumas žmonėms ir kitos blogybės būtų kunigijoje dažnas reiškinys, visi apsiprastų, niekas tuo nebesidomėtų, kaip kad niekas nebesidomi net penktą kartą išsiskyrusiais.

Ačiū, Jums, mieli Broliai Lietuvos kunigai, kad, dirbuodami šiuo metu purviniame sugedusiame pasaulyje, dauguma Jūsų išlaikote kunigo dvasios didybę!

Kartu turbūt pastebėjote, kad visada bandau ištiesti ranką ir suklupusiam broliui ar sesei, juos ginti, net jei dėl to būnu išjuoktas ar paniekintas. Mes, tikintieji, privalome laikytis Jėzaus mokymo: „Kas be nuodėmės, tegu pirmas meta akmenį“ (plg. Jn 8,1-11). Dievas nenori nė vieno žmogaus pražūties, trokšta visų prisikėlimo (plg. Mt 18,14). Ir nusidėjęs kunigas, kaip ir visi žmonės, gali ir privalo taisyti ir gali tapti šventas. Tokia amžina visiems duota galimybė Jėzaus atpirkimu. Be to, Jėzus moko, kad nusidėjęs yra sergąs dvasia, ligonis. O ligoniams reikia gydytojo (plg. Lk 5,31). Dažnai reikia ne tik dvasinio, bet ir kūninio gydymo (alkoholio, narkotikų, seksualinės priklausomybės atvejais). Žiniasklaidai neįsikišus, toks gydymas vyksta sėkmingiau.

Kodėl viso šito nepastebi, nepaiso ar nesu-pranta kai kurie žurnalistai ir redaktoriai? Minėtas Vatikano II dokumentas atsako: „dažniausiai pelno sumetimais“ (II Vatikano Susirinkimo dekretas apie socialinio bendravimo priemones, 9).

Be to, mūsų visuomenėje dabar labai daug piktmuo. Ko gero, žiniasklaidai pasiduoda tai bendrai brutalumo nuotakai...

Kitas dalykas – sensacijų ieškojimas, pataikavimas žemiausiems skaitytojams ar žiūrovų jausmams. Tačiau tokiu atveju žurnalistika degraduoja. Tai labai teisingai buvo pabrėžta diskusijų laidoje „Žiniasklaidos anatomija“. Žiniasklaidos kūrėjai turi neužmiršti, kad „informuodami, skatindami bei įkvėpdami, jie gali vesti žmonių arba tiesiu keliu, arba į pražūtį“ (ten pat, 11). Anot rusų rašytojo Konstantino Paustovskio, kiekvienas kūrėjas turi žinoti, jog tikra kūryba daro žmonių akis įvalgesnes, daro žmones geresnius, padeda žmonėms pakilti. Priešingu atveju žurnalistika ar literatūra tampa degraduojanti (plg. K. Paustovskis „Aukso rožė“, 28 p.).

Norėtumėsi, kad visi žurnalistai ir redaktoriai būtų jautrūs žmonėms ir sąžiningi. Minėtoje laidoje buvo kalbama apie žurnalistų bendravimą su žmonėmis. Paskambina ar atvyksta žurnalistas ir klausinėja. Ne visada tie klausimai lyg tartytojo (deja, dažnai yra ir tokie). Rodos, neutralūs, nekalti klausimai, tokie pat ir atsakymai, tačiau skaitai straipsnį ar žiūri televiziją ir nebeatpažįsti savęs. Kokia nors mintis įdėta į toki kontekstą, kad atrodo visai priešinga, negu kad buvo pasakyta. Ir klausimai dažnai visai nebe tie, kuriuos girdėjai. Tai ir atsakymai ir juos skamba juokingai ar net neprotingai. Stebina ir skaudina toks nesąžiningumas ir nekultūringumas. Antai, „Panevėžio ryto“ redaktorius B. Matelis redaktoriaus žodyje rašo apie kunigo ir jo draugės istoriją. Anot jo, vyskupas „patingėjo“ pažiūrėti pro langą. Neva, vyskupas „sąžinės ir gėdos neturi“. Net nusikvatojau perskaitęs: pro jokių vyskupo langą minėto kiemo neįmanoma matyti. Antra vertus, argi vyskupas turi būti koks gatvės seklys ir atpažinti visų 90 vyskupijos kunigų mašinas? Redaktoriui neturėtų svaidy-

tis tokiais piktai ir nekultūringais kaltinimais. Ar tai išsilavinusio, mandaugo žmogaus, gerbiančio save ir kitus, intelektualo mintys?

Neišsilavinimo ir nesąžiningumo faktų mūsų šiandienėje žurnalistikoje labai daug. Žiūrėk, kunigas važinėja kelių dešimtmečių senumo mašina, o žurnalistai skelbia: „naujutėlė, prabangi“. Štai, pavyzdžiui, L. Lavastė katalikų kunigų, laužančių celibatą, skaičių nurodo netgi didesnį už viso pasaulio katalikų kunigų skaičių, arba JAV vedusių kunigų ji atranda daugiau, negu jų iš viso JAV yra („Lietuvos rytas“, balandžio 14 d.)... Jai kalbėjau, kad apaštalas Petras išsigynė Jėzusa, o ji rašo, kad Paulius. Anais metais, rašydamas apie seminarijos rektorius, ji naudojosi psichikos ligonio mintimis...

Pastebėjus tokių faktų, pasidarė nepaprastai įdomu: kaip tai vertina skaitytojai? Ar jie pastebi klaidas, vulgarumą, nekompetentingumą, išsilavinimo stoką? Ar akiai tiki korespondencija? Nutariau bent kartą pažvelgti į straipsnio komentarus (L. Lavastė „Už viengungystės širmos – vienos aistros“; „Lietuvos rytas“ balandžio 14 d.). Prisiverčiau, nes dažnai komentaruose vulgarybės. Ir žinote, maloniai nustebau: gal apie 90 % komentatorių pasipiktinę straipsniu, kuriam tendencingai puolama Bažnyčia. Net pagailo L. Lavastės: nepastebėjau nė vieno pagiriančio ją komentario.

Ne kartą esu viešai žavėjęsis ir stebėjęsis Lietuvos žmonėmis: jie mąsto, pastebi, kas tikra ir kas dirbtina. Daugelis skaitytojų pabrėžia mintį, jog susitepę žurnalistai vien purvo ieško ir viską juodina. Noriu padėkoti Lietuvos žmonėms už supratingumą, už jautrumą tiesiai. Lietuva niekada nepritrūksta mąstančių žmonių. Joje visada gausu kilnaus jaunimo, gražių šeimų. Juk kunigams (net ir vyskupams) nuolat tenka laiminti ištikimaisias šeimas sidabrinio, aukšnio ir net deimantinio jubiliejaus proga. Deja, tokia ištikimybė taip retai atsispindi mūsų žiniasklaidoje.

Bažnyčia, renkant ir skelbiant informaciją, pabrėžia: „kad neatneštų daugiau žalos negu naudų, turi būti ištikimai laikomasi moralinių dalykų, deramos pagarbos“ (ten pat, 7). Vatikano II susirinkimas skelbia, jog žiniasklaidos kūrėjų pareiga „taip derinti ekonominius, politinius ar meno klausimus, kad jie niekada neprieštarautų visuomenės gerovei“ (ten pat, 11).

Tad noriu visų paprašyti: nesileiskime tryptami degraduojančiosios bulvarinės žiniasklaidos. Kiekvienas žmogus turi teisę į privatus asmeninį gyvenimą. Ir niekas neturi teisės kaltinti žmogaus, kol jo kaltė neįrodyta – tai nekaltumo prezumpcija. O kiek kartų žiniasklaidai apkaltina ir to neįrodžius net neatsiprašo. Taigi, atsitikus nelaimė, įvykus nusikaltimui ar suklydus, niekas neturi teisės lįsti į asmeninį žmogaus gyvenimą. Tokiais atvejais gal geriau visiškai nekaltinti su žurnalistais.

Taip elgtis verčia liūdna patirtis: mano mintys ne kartą buvo iškraipytos, problemos kelis kartus padidintos (jomis tiesiog mėgautais), iškaldinti jų paliesti asmenys. Žurnalistai ir net redaktoriai jau be sąžinės graužimo ir be jokios atsakomybės gali žmogų išvadinti nusikaltėliu, degradavusiu, debilu ar tinginiu; nebadžiami knaisojasi po asmeninį gyvenimą, remiasi gandais ar net patys juos kuria („viena boba sakė“), fantazuoja ir skelbia visai Lietuvai, kaip tai daroma, pavyzdžiui, Jonaičių šeimos tragedijos atveju. O juk auga vaikai! Kaip reikės jiems gyventi, galima sakyti, visiems parodytais apatiniais?

Žurnalistams nebėra jokių sūbdžių: bet kada ir bet kam drįsta skambinti, įšveržti į bet kokią įstaigą, šeimą, kaimą; kaip šunį vaikosi kokios nors problemos ištiktą žmogų. Ima save įšivaizduoti aukščiausiais teisėjais, moralės saugotojais, nors jų tikslai visai kiti. O tai jau visiškai degradacija.

Siekiant padėti žiniasklaidai pakilti, kartais reikia pasakyti žurnalistams: „ne jūsų reikalas“ ir

nukelta į 4 p.

atkelta iš 3 p.

užtrenkti duris. Šitaip elgtis kviečiu visus Lietuvos žmones. Gydykime, būtinau gydykime sergančią žiniasklaidą!

Žinoma, istorijos bėgyje ir Bažnyčia turėjo trūkumų. Taip yra dėl to, kad Šventąją Bažnyčią, įsteigtą Jėzaus, sudarome mes - nuodėmingi žmonės. (*Ecclesia sancta, simul peccata*, lot. k. – Bažnyčia šventa, kartu nuodėminga). Todėl visada turime melstis vieni už kitus, už visus Bažnyčios narius, už visus žmones ir už žiniasklaidą.

Bažnyčia visada išlieka atvira problemoms, klaidoms taisyti. Kiekvienose Mišiose išpažįstame savo nuodėmingumą. Pats Jėzus Kristus nurodo priemones nusizengimams taisyti. Su nusikaltusiuoju jis liepia kalbėtis prie keturių akių. Jei nesitaiso, reikia kalbėtis prie vieno ar dviejų liudininkų. Jei ir tai negelbsti, pranešti bendruomenei (plg. Mt 18, 15-17). Tačiau pranešimai apie blogybes turi būti ne anoniminiai, t. y. būtina kreiptis į vyresnįjį ar vyskupiją asmeniškai arba raštu, nurodant savo pavardę, adresą, telefoną. Anoniminiai signalai yra beverčiai. Pranešusį asmenį Bažnyčia privalo laikyti paslapyje.

Ar nereikėtų tokio bendravimo pasimokyti ir žiniasklaidos darbuotojams?

Visų mūsų Lietuvos žmonių noras ir uždavinys – daryti visą mūsų aplinką geresnę, teisingesnę. Dievas tepadeda visiems.

/Bernardinai.lt, 2007-04-20/

Parapijos gyvenimo atspindžiai

Pilni Dievo tarnystės ir malonių metai



Balandžio 22 d. sukako penkeri metai, kai mūsų parapijoje apaštalauja klebonas, dabar tituluojamas monsinjoru, Vytautas Grigaravičius.

Penkeri metai ... Ar tai daug, ar mažai? Manau, metų trukmę geriausiai nusako nuveikti darbai. Šiais biznio laikais bažnyčia nuolat yra puolama, tarsi su žiburiu ieškoma prie ko „priskabinti“, šito neišvengė ir mūsų klebonas. Ypač bandoma sumenkinti ryškių asmenybių autoritetą. Nepaisant įvairių spaudos ir kai kurių šalia gyvosios Bažnyčios esančių asmenų išpuolių, parapijiečiai pripratę matyti ramų, visada susitvardantį, gal kiek išdidoką kleboną. Taip ir norisi pritaikyti pranašo Izaijo žodžius: „Aš nesigyniau, atgal nesitraukiau (...). Nenugrėžiau veido nuo tų, kurie mane plūdo ir spjaudė. Tačiau man padės Viešpats Dievas, todėl aš nebūsiu sugėdintas. Todėl nutaisau savo veidą kaip titnagas kietą: aš žinau, jog nebūsiu sugėdintas“ (Iz 50, 5-7).

Ta proga pastoracinės tarybos narė Birutė Vasylienė paprašė didžiai gerbiamą kleboną mons. Vytautą Grigaravičių pasidalyti mintimis apie penkerių metų veiklą mūsų parapijoje.

Rudenį šventėte kunigystės 15 metų jubiliejų. Iš jų trečdalis praleista čia, Kristaus Prisikėlimo parapijoje. Ar galėtumėte trumpai įvertinti šią gyvenimo atkarpą ir palyginti ją su veikla kitose parapijose?

Norint palyginti veiklą ankstesnėse parapijose Žagarėje, Kelmėje, Jonavoje su veikla Kristaus Prisikėlimo parapijoje, reikia nepamiršti, kad Kaunas yra didmiestis, arkivyskupijos centras. Čia visai kitos darbo apimtys. Visur, kur dirbau, teko derinti apaštalavimo darbus su statybos, bažnyčių remonto darbais. Atstatant šią bažnyčią visą laiką jaučiau įtampą, didelę atsakomybę prieš visą Lietuvą, nes Kristaus Prisikėlimo bažnyčia ne eilinė, o mūsų tautos svajonė, Laisvės simbolis. Kalbant apie žmones, provincijoje tikintieji aktyviau dalyvauja šv. Mišiose, bendruomeninėje maldoje, giedant, talkose. Kaip ir ankstesnėse parapijose, taip ir Kaune nuo pirmųjų darbo metų susibūrė aktyvi Pastoracinė taryba, kurios nariai visą laiką nuosirdžiai talkina sprendžiant įvairius organizacinius klausimus, moraliskai palaiko sunkiomis akimirkomis.

Apskritai pastarieji penkeri metai buvo sėkmingi mano veiklos metai. Per tuos metus baigiau VDU bažnytinės teisės magistratūrą. Džiaugiuosi, kad atstačius Tautos šventovę, restauravus mažąją bažnytelę juntamas dvasinis žmonių pakilimas, tikintieji aktyviai dalyvauja šv. Mišių liturgijoje. Atjaunėjo gyvoji bažnyčia: sekmdieniais, švenčių metu bažnyčia daug gausiau lanko jaunimas, jaunos šeimos.

Kauno I dekanato piligriminis žygis į Šiluvą

Š. m. gegužės 13 d. Kauno arkivyskupijos I dekanatas organizuoja piligriminį žygį į Šiluvą.



Piligriminio žygio programa:

8.00 val. Šv. Mišios Šiluvos koplyčioje.

8.00 val. Piligriminio žygio nuo Katauskių gyvenvietės į Šiluvą pradžia.

9.00 val. Rožinis koplyčioje.

9.00 val. Šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos bazilikoje.

9.00 val. Kauno miesto dekanato parapijų veiklos pristatymas (aikštėje prieš baziliką)

10.00 val. Šv. Mišios koplyčioje.

10.45 val. Ganytojas sutinka atvykusius piligrimus.

11.00 val. Vaikams skirta programa (kultūros namuose).

11.00 val. Švč. Sakramento adoracija (bazilikoje)

11.45 val. Katechezė (aikštėje prieš baziliką).

12.00 val. Šv. Mišios, Švč. Sakramento garbinimo procesija (aikštėje prieš baziliką)

13.30 val. Agapė, meninė dalis (mokyklos stadione)

Maloniai kviečiame Jus ir Jūsų artimuosius dalyvauti šiame piligriminiame žygyje. Norintys vykti prašome skubiai registruotis parapijos raštinėse.

Šiais metais Jums suteiktas Šventojo Tėvo Benedikto XVI rūmų monsinjoro titulas. Kai buvo šventinama Tautos šventovė, daugelis tikinčiųjų piktinosi, kad šioje šventėje Jūs likote tarsi šešėlyje, tarsi nebuvote tinkamai įvertintas. Kaip manote, kas nulėmė šiemet tokią garbingą Jūsų darbo įvertinimą?

Viskas yra Dievo valioje, viskam yra savas laikas. Taip, 2004 metais, po Tautos šventovės konsekracijos, daugelis tikinčiųjų piktinosi ir reišė man užuojautą, neva nebuvau tinkamai įvertintas. Tačiau aš nesijaučiau, kad buvau „nuskriaustas“. Jėzus kalbėjo mokiniam: „Jei kas nori eiti pasuk mane, teišsizada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi“ (Mt 16,24). Tai tarsi priesakas mums, kunigams, dirbti ne dėl savęs, ne dėl savo garbės, bet Dievo garbei „ir tuomet Jis atlygins kiekvienam pagal jo darbus“ (Mt 16,27).

Šiais terorizmu, valdžios savivalės, ryškios socialinės nelygybės laikais, kurie veda prie kraštutinumų – savivadybių, žmogžudysčių, sunku kalbėti žmonėms apie gerį, meilę, būsimąjį amžinąjį gyvenimą. Ar nepasijuntate bejėgis, kai matote, kad pasaulyje tiek daug tamsos, tiek daug blogybių? Ar neapima jausmas, kad dirbate Sizifo darbą?

Nuo krikščionybės atsiradimo pradžios buvo sunku skelbti Dievo žodį, kuris kviečia kurti gerį, mylėti vienas kitą. Šiais laikais ypač sunku vykdyti šią misiją, nes visos komunikacijos priemonės, ypač žiniasklaida, pirmiausia bruka žmonėms tamsiąsias gyvenimo puses. Kristus pirmajam apaštalui Petriui pasakė: „Tu esi Petras – Uola; ant tos uolos aš pastatysiu savo bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės“ (Mt 16,18). Ir aš tikiu, kad Kristaus šviesa nugalės tamsą, vis daugiau žmonių išgyvens Prisikėlimo džiaugsmą.

Žinau, Jūs niekada nesuabejojote savo pašaukimu, kito prasmingesnio gyvenimo neįsivaizduojate. Tuo tarpu šiais laikais didelė dalis vaikinių, įstojusių į Kunigų seminariją, palieka ją, o kai kurie (nors vienetai), priėmę šventimus, atsisako kunigystės? Kodėl? Ką patartumėte vaikiniams, kurie pašaukti Dievo tarnystei?

Šiais besaikio materialios gerovės kaupimo laikais jaunas žmogus blaškosi, dažnai neįsiklauso į savo širdies balsą. Dalis klierikų, įstojusių į Kunigų seminariją, nėra moraliskai pasirengę, neturi tvirto tikėjimo pagrindo, tikisi lengvo gyvenimo ir, kai ateina išbandymo metas, jie išsigąsta, bando grįžti prie įprastinio gyvenimo. Jėzus pasakė: „Nė vienas, kuris prideda ranką prie arko ir žvalgosi atgal, netinka Dievo karalystei“ (Lk 9,62). Jei esi pašauktas darbu Viešpaties vynuogyne, jei nusprendei sekti Kristumi, pirmiausia turi išsizadėti savęs, pasiryžti nuolankiai tarnystei. Atėjus išbandymo metu, svarbiausia neapleisti maldos. Viešpats išklauso kiekvieną karštą, nuosirdžią maldą ir padeda nugalėti sunkumus.

Mielieji, nuosirdžiai dėkoju visiems, kurie esate šalia, kurie prisidedate gerais darbais, patarimais, kuriant gyvąją Bažnyčią. Kartu su apaštalu Pauliumi kviečiu į Kristaus šventovę: „Ateikite su tyra širdimi ir giliu tikėjimu, apvalę širdis nuo nešvarios sąžinės ir nuplovę kūną švariu vandeniu! Išlaikykime nepajudinamą vilties išpažinimą, nes patikimas tas, kuris yra davęs pažadus, ir sergėkime vieni kitus, skatindami mylėti ir daryti gerus darbus“ (Zyd 10,22-24).

Dėkoju už pokalbį.

Laikraščio redakcijai rašyti parapijos raštinės adresu: Laikraščiai „Prisikėlimas“, Žemaičių 31 b, Kaunas. Tel. (8-37) 229222

El. paštas: prisikelimas@kaunas.lcn.lt, internetinis adresas: www.prisikelimas.lt

Vyr. redaktorius parapijos klebonas, dekanas mosinjoras Vytautas Grigaravičius; redakcijos nariai: Gediminas Žukas, Aldona Narušienė, Birutė Vasylienė, Adolfa Daukšienė, Dalė Starkutė.

Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos pastoracinės tarybos laikraštis

2007 m. Gegužė Nr. 53